

Heeft u sloopplannen?

Voorkom schade aan dier- en plantensoorten

In en om gebouwen kunnen diverse dier- en plantensoorten aanwezig zijn. Bij de sloop is het van belang met deze soorten rekening te houden.

Dit is verplicht op grond van de Wet natuurbescherming, waarbij in veel gevallen een ontheffing nodig is. In deze factsheet kunt u lezen hoe u schade aan de natuur kunt voorkomen bij het slopen van gebouwen.

Om welke dieren en planten gaat het?

De onderstaande tabel geeft een overzicht van beschermde soorten die vaak worden aangetroffen in of op gebouwen.

Soortgroep	Soort	Locatie in gebouw
Vogels	Huismus	Onder dakpannen of in openingen in gevel of dakrand
	Gierzwaluw	Onder dakpannen of in openingen in gevel of dakrand
	Kerkuil	In schuren of stallen
	Steenuil	In schuren of stallen
	Ooievaar	Op dak of schoorsteen
	Overige broedvogels	In daklaag, muren, gevelbegroeiing en platte daken
Zoogdieren	Vleermuizen	In kieren, spleten, op zolders en in spouwmuren
	Steenmarter	Zolder
Amfibieën	Kikkers en salamanders	In kelder of kruipruimte
	Rugstreeppad	In het zand tussen bebouwing en bestrating
Planten	Muurvarens	Muur
	Overige muurplanten	Muur

Kan ik dieren en planten schade toebrengen?

Als u bij het slopen van een gebouw geen rekening houdt met de aanwezige soorten, dan kunt u planten vernielen, dieren doden of verwonden en verblijfplaatsen of nesten van deze dieren vernielen. Hoe u schade kunt voorkomen, is afhankelijk van de soorten die aanwezig zijn. Een deskundig ecooloog kan u hierover adviseren.

Hoe weet ik welke dieren en planten aanwezig zijn?

Van een aantal soorten, zoals vogels is vaak goed te zien of ze aanwezig zijn. Voor andere soorten, zoals vleermuizen is gericht onderzoek noodzakelijk om vast te stellen welke soorten aanwezig zijn en op welke manier deze soorten het te slopen gebouw gebruiken. Een deskundig ecooloog kan u hierbij helpen.

In onderstaande tekening is schematisch aangegeven waar (beschermde) soorten kunnen zitten.

1 Nokvorst
De opening onder de nokvorst kan de ingang zijn naar een nestplaats van de gierzwaluw. Ook vleermuizen maken hier graag gebruik van.

2 Boeiboord en betimmering
Ruimtes achter boeiboorden, windveren en betimmering in de nok van een kopse gevel zijn ideaal voor vleermuizen.

3 Spouw
Via stootvoegen of andere spleten kruipen vleermuizen graag in de spouw. Bij sommige huistypes nestelt de huismus ook in de spouw.

4 Goot
De huiszwaluw maakt zijn nest graag onder de dakgoot.

5 Kozijn en vensterbank
In kieren tussen kozijn, vensterbank en muur kunnen vleermuizen gaan zitten.

6 Dakpannen
Onder dakpannen kunnen nesten zitten van de huismus, spreeuw of gierzwaluw. Ook vleermuizen kunnen hier verblijven.

7 Dakoverstek
Ruimtes tussen de dakoverstek en de muur worden door vleermuizen gebruikt als toegang tot de spouw. Onder de onderste rijen dakpannen zitten vaak nesten van de huismus. De huiszwaluw maakt zijn nest graag onder de dakoverstek.

Hoe kan ik schade voorkomen?

Door het nemen van de juiste maatregelen kunt u schade aan dieren en planten grotendeels voorkomen. Welke maatregelen dat zijn leest u hieronder.

Broedvogels:

- werken buiten het broedseizoen (globaal van maart - half augustus);
- of vooraf maatregelen nemen om te voorkomen dat vogels gaan broeden.

Vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zoals huismus, gierzwaluw, ooievaar, kerkuil en steenuil:

- werken buiten het broedseizoen en niet tijdens vorst (huismus);
- nestplaatsen ongeschikt maken voorafgaand aan de sloop en buiten het broedseizoen;
- aanbieden van alternatieve nestplaatsen in de vorm van nestkasten. Let op: elke soort stelt andere eisen.

Nest- en verblijfplaatsen

Inbouwkast
Gierzwaluw

Kunstnest
Huiszwaluw

Nestkast achter boeiboord
Gierzwaluw

Vleermuiskast in muur
Vleermuis

Open stootvoeg
Vleermuis

Nestkast achter
betimmering in nok
gierzwaluw

Vleermuiskast
in schoorsteen
Vleermuis

Nest onder pannen
Huiszwaluw, spreeuw, gierzwaluw

Vogelschroot twee
dakpannen hoger plaatsen
Huiszwaluw, spreeuw, gierzwaluw

Vleermuizen:

- werken buiten de kraamperiode (half mei – half juli) en de winterperiode;
- werken zodat nog aanwezige dieren de kans krijgen om te vluchten, bijvoorbeeld door tocht te creëren middels het maken van gaten in spouwmuren en door bij de sloop van buitenaf gefaseerd te ontmantelen (pellen) van het gebouw.

Steenmarter:

- werken buiten voortplantingsperiode (juni-augustus);
- aanbieden alternatieve verblijfplaats, bijvoorbeeld takkenhoop of nestkast.

Reptielen en amfibieën:

- werken buiten de winterperiode;
- aanwezige exemplaren wegvangen en op een veilige plek terugzetten.

Planten:

Het verplanten van muurplanten heeft over het algemeen weinig kans van slagen. In sommige gevallen kan het betreffende muurdeel met muurplanten worden behouden of elders worden geplaatst (bijvoorbeeld in een heemtuin).

Hoe kan ik soorten helpen?**Broedvogels:**

- nieuwe bebouwing geschikt maken door het vogelschroot twee dakpannen hoger te plaatsen, of het vogelschroot op enkele plekken te onderbreken;
- nieuwe bebouwing geschikt maken door de nokpannen 3 cm te laten oversteken en de ruimte eronder ruw te maken zodat er grip is.

Vleermuizen:

- aanbieden van alternatieve permanente verblijfplaatsen in de vorm van open stootvoegen van minimaal 2 cm breed op minimaal 3 meter hoogte in de nieuwe bebouwing of door inbouw van vleermuiskasten.

Natuurwetgeving

In Nederland komen ongeveer 35.000 wilde planten en dieren voor. Omdat het met veel planten- en diersoorten slecht gaat, zijn ze beschermd in de Wet natuurbescherming. Het gaat om iets meer dan 400 soorten. Volgens deze wet mag u diersoorten niet doden of verwonden en hun verblijfplaatsen niet vernielen of beschadigen. Daarnaast moet u bij sloopwerkzaamheden rekening houden met alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Ontheffing

Als beschermde soorten aanwezig zijn, heeft u voor het uitvoeren van sloopwerkzaamheden vaak een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming nodig. Dit is bijvoorbeeld het geval als vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten worden vernietigd. Kijk voor het aanvragen van een ontheffing en voor tips op www.gelderland.nl/Wet-Natuurbescherming-Beschermde-soorten-ontheffing.

Colofon**Uitgave**

Deze informatie is samengesteld door de provincie Gelderland in afstemming met Omgevingsdienst Rivierenland

Tekst

De tekst is opgesteld in samenwerking met Laneco adviesbureau in Landschap en Ecologie

Fotografie

Loo Plan, Vivara Pro, ECOquickscan, Paul van Hoof
Natuurfotografie en provincie Gelderland

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl